

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ ADLİ MUHASEBE FARKINDALIKLARI: MERSİN İLİNDE BİR ARAŞTIRMA*

Yrd.Doç.Dr. Mustafa KILLI**

Öğr.Gör. Seher Meral ÇEVİREN***

Muhasebe Bilim
Dünyası Dergisi
Mart 2017; 19 (1); 87-108

ÖZ

Adli muhasebe, muhasebe mesleğinin bir dalı olarak gelişmiş ülkelerde, ülkemize oranla daha eski bir geçmişe sahiptir. Son yıllarda yaşanan muhasebe ve denetim skandalları, yasadışı para trafiğinin artması ve beyaz yakalı suçlarında yaşanan artış adli muhasebeye olan ihtiyacı giderek arttırmaktadır. Dünyada ayrı bir mesleki uzmanlık olarak değerlendirilen ve hızla yaygınlaşan adli muhasebecilik, ülkemizde yeni bir kavram olarak gelişme aşamasındadır. Bu çalışmada Mersin İlinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının adli muhasebecilik mesleği ile ilgili farkındalık düzeylerinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 304 meslek mensubuna anket uygulanmış ve veriler SPSS istatistik programı ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre muhasebe meslek mensuplarının adli muhasebe ve adli muhasebecilik mesleğini duydukları, ancak henüz yeterince bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Adli Muhasebe, Muhasebe Meslek Mensupları, Adli Muhasebe Farkındalığı.

JEL Sınıflandırması: M40, M41, M42

FORENSIC ACCOUNTING AWARENESS OF ACCOUNTING PROFESSIONALS: A RESEARCH IN MERSİN

ABSTRACT

Forensic accounting as a branch of the accounting profession has an older past in developed countries in comparison with our country. The accounting and auditing scandals

* Makale gönderim tarihi: 24.01.2017; kabul tarihi: 19.02.2017

Bu çalışma 20-21 Ekim 2016 tarihlerinde MODAV tarafından İzmir’de düzenlenen 13.Uluslararası Muhasebe Konferansında bildiri olarak sunulmuş ve daha sonra geliştirilerek makale haline getirilmiştir.

** Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İİBF, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, mkilli@osmaniye.edu.tr

*** Munzur Üniversitesi, Tunceli MYO, Muhasebe ve Vergi Bölümü, smeralceviren@tunceli.edu.tr

experienced in recent years, the increase of illegal money traffic, terrorism financing and increase in white collar crime is gradually increasing need for forensic accounting. Forensic accounting considered as a separate professional expertise and rapidly spreading in the world is under development as a new concept in our country. In this study, aimed to investigate the level of awareness about the forensic accounting profession of accounting professionals operating in Mersin province. For this purpose a questionnaire applied to 304 public accountants and the data were analyzed using SPSS statistical software. Result of research show that public accountants have heard of the forensic accounting and forensic accountancy profession but they don't have enough information.

Keywords: Forensic Accounting, Accounting Professions, Awareness of Forensic Accounting

JEL Classification: M40, M41, M42

1.GİRİŞ

Küreselleşmenin sonucu olarak sermaye piyasalarının genişlemesi, sınır ötesi yatırımların artması, uluslararası ticaretin büyümesi, bütün endüstrileri etkilemiş ve ülkelerin ekonomik, sosyal ve politik sınırlarını açmasına yol açmıştır (Uzay 2004, 230). Ülkeler arasında sınırları kaldıran ortamların oluşmasıyla, her alanda olduğu gibi suç ve suç unsurlarıyla birlikte suçun ortaya çıkması/çıkartılması da yeni bir boyut kazanmıştır (Karacan 2012, 106). Özellikle son yıllarda gerçekleşen küresel şirket skandalları hem muhasebe denetiminin önemini hem de denetçi sorumluluğunu artırmış (Pazarçeviren 2005, 2) ve denetim mesleğinin kapsamı yeniden gözden geçirilmeye başlanmıştır (Çabuk ve Yücel 2012a, 28). Küresel ölçekte faaliyet gösteren şirketlerin yaratıcı muhasebe uygulamaları ile gelirlerini olduğundan fazla göstererek ya da bilançolarını şişirerek hileli finansal raporlamalar yaptıklarının (Uyar 2015, 179) ortaya çıkmasıyla patlak veren muhasebe ve denetim skandalları ve bu skandalları önleme çabaları, başta ABD olmak üzere gelişmiş ülkelerde önemli bir

meslek alanına dikkatleri çekmiştir. 2002 yılında Amerika’da çıkarılan Sarbanes-Oxley yasası ile denetim şirketlerinin hali hazırda verdikleri bazı hizmetlerin, adli hizmetler kapsamında olduğu; dolayısıyla adli muhasebeciler tarafından verilmesinin gerekliliği ortaya konmuştur (Özkul ve Pektekin 2009, 60). Son zamanlarda uluslararası yasadışı para trafiğinde ve yeni nesil beyaz yakalı suçlarında meydana gelen artışlar da adli muhasebenin önemini ve adli muhasebeye olan ihtiyacı arttırmaktadır. Adli muhasebe, muhasebe ve işletmecilik bilgileri ile hukuk ilke ve kurallarını, araştırmacı bir mantıkla, mali, sosyal ve hukuki sorunlara uygulayan bir bilim dalı olarak tanımlanmaktadır (Pehlivan ve Dursun 2012, 130). Adli muhasebenin diğer bir tanımı ise; finansal sorunları hukuk mahkemelerinin gerektirdiği standartlara uygun bir şekilde çözmek amacıyla soruşturma ve analitik becerilerin uygulandığı muhasebe uzmanlığıdır (Ramadhan 2015, 109). Hukuk, muhasebe ve denetimi birleştiren bir bilim dalı olarak adli muhasebenin ilgi alanına, hukuk sistemine muhasebe ve denetim bilgisinin uygulanmasına neden olan her şey girmektedir (Mitric Stankovic ve Lakicevic 2012, 42).

2.ADLİ MUHASEBECİLİK VE ADLİ MUHASEBECİLİK MESLEĞİNİN KAPSAMI

Muhasebenin özel bir alanı olarak hızla gelişmekte olan adli muhasebe, öncelikle finansal hile ve diğer ekonomik suç biçimlerinin önlenmesi ve kontrolü ile ilgili bir uzmanlık alanıdır (Dhar ve Sarkar 2010, 93). Hukuki anlaşmazlıkları çözmek için muhasebe, denetim ve araştırma yeteneklerinden faydalanarak faaliyet gösteren adli muhasebecilik mesleği, yasalar ve ekonomik olaylar arasında bir arabuluculuk görevini yerine getirmektedir. Sayıların arka yüzünü görebilecek şekilde eğitilen adli muhasebeciler (Aksu ve diğerleri 2008, 64), diğer ruhsatlı muhasebecilere göre daha fazla hile ve denetimi üzerine faaliyet göstermektedirler. Hilelerin önlenmesi ve tespiti ile mesleki ve finansal tablolara ilişkin hile soruşturmaları ve ilişkili hukuk davaları konusunda çalışan adli muhasebecilerin (Akyel 2008, 4), meslekleriyle ilgili gelişmelere karşı meraklı olmaları, karşılaştıkları olumsuzluklarkarşısında dirençli olmaları, mümkün olduğunca yaratıcı olmaları, iyi bir sezgi gücüne sahip olmaları ve insanlarla iletişim konusunda başarılı ve güvenilir olmaları gerekmektedir (Pazarçeviren 2005, 10).

Sözü edilen yeteneklere sahip olan adli muhasebeciler, özellikle mali uyuşmazlıklara ilişkin davalarda yargı mensuplarına destek sağlamaktadırlar.

Uygulama alanında adli muhasebecilerin sağladığı destek bakımından “Adli Muhasebe” mesleğini üç ana bölüme ayırmak mümkündür (Akyel 2012, 81; Karacan 2012, 112):

- Dava Destek Danışmanlığı (Hukuki Destek)
- Uzman Şahitlik (Bilirkişi Tanıklığı)
- Hile Denetçiliği veya Araştırmacı Muhasebecilik (İdari Destek)

2.1.Dava Destek Danışmanlığı (Hukuki Destek)

Adli muhasebeciliğin uygulanması bakımından, bir adli dava öncesinde ya da dava aşamasında yargı mensuplarına çeşitli açılardan hizmet verilmesi olarak ifade edilen dava destek danışmanlığının uygulama alanı çok geniştir (Çankaya ve diğerleri 2014, 72). Örneğin, bir sözleşmenin ihlal edilmesi sonucu ortaya çıkan mali kaybın adli muhasebeci tarafından hesaplanması, tipik bir dava desteğidir (Özkul ve Pektekin 2009, 65). Bu dava kapsamında adli muhasebeci, sözleşme ihlaline ilişkin hukuki sonuçlarının yorumlanması ve ekonomik işlemlere ilişkin kayıpların hesaplanması gibi konularda yargı mensuplarına açıklayıcı ve yol gösterici bilgiler verebilmektedir.

Uygulamada adli muhasebeciler, dava destek danışmanlığı kapsamında; her türlü yolsuzluk davaları, işletme değerlemeleri, hasar ve zarar tahminleri, sigorta anlaşmazlıkları, anlaşmalardan doğan sorunlar, patent, hak ve markalarla ilgili ortaya çıkan sorunlar, işletmelerle ilgili ayrılma veya birleşme davaları, iflas davaları, boşanmalara ilişkin mali anlaşmazlıklar, işletmeler arası sorunlar gibi konularda hizmet vermektedirler (Bozkurt 2000, 57). Bu hizmeti verirken yargı mensuplarına (Toraman ve diğerleri 2009, 38);

- İddiaları desteklemek ya da reddetmek için önemli belgeler sağlamak,
- Kayıpların olduğu alanlarda değerlendirme yapmak için ilgili belgeleri incelemek,
- Kanıtları inceleyerek, finansal konuları anlamaya çalışmak,
- Davaya hazırlık aşamasında gelebilecek sorulara hazırlık yapmak,
- Dava süreci başlamadan önce; muhasebe veya finans alanındaki konulara ilişkin iddiaların belirlenmesi ve iddialara karşılık savunma hazırlanması,

- Dava aşamasında; davanın konusuna ilişkin bilgi verilmesi gibi husularda yardımcı olabilmektedirler.

Sözü edilen destek sürecinde adli muhasebeciler, yargı mensuplarına gerekli verilerin yeterli ve doğru olarak saptanması ve sunulması faaliyeti ile mahkemeye sunulacak mali verilerin değerlendirilmesi ve yorumlanmasına ilişkin yardım edilmesi faaliyetini yerine getirmektedirler (Pazarçeviren 2005, 4.)

2.2.Uzman Şahitlik (Bilirkişi Tanıklığı)

Uzman tanıklık, özel ve teknik bilgi gerektiren konularda mesleki faaliyet gösteren kişilerin, bu konudaki bilgi ve deneyimlerine dayanarak mahkemeye intikal etmiş olan uyuşmazlıkların değerlendirilmesi ve sonuca bağlanması aşamasında yargı mensuplarına destek sağlanmasıdır. Mahkemeye taşınan konularda, hukuki açıdan uzman olan yargı mensuplarının, ticari işlemler ve muhasebe alanında yeterli bilgi sahibi olmaları mümkün değildir. Dolayısıyla, bu konuların çözüme kavuşturulması amacıyla uzman tanıklardan destek alınabilmektedirler. Hakimler çoğunlukla, bir uzmanın yardımı olmadan hüküm veremediklerinde sonuca ulaşmak için bir uzmandan yardım isterler (Telpner&Mostek 2002, 1). Bu bağlamda uzman tanık; bilgi, eğitim, deneyim ve uzmanlığına dayanarak uyuşmazlığın çözümüne ilişkin görüşlerini hem yazılı hem de sözel olarak, açık ve anlaşılır bir dille mahkemede yargı mensuplarına sunan kişidir (Çankaya ve diğerleri 2014, 73).

Uzman şahitlik faaliyetini gerçekleştirirken, dava konusuna ilişkin gerekli araştırmaları yaparak veri toplamak, topladığı verilere dayanarak bir görüşe ulaşmak, oluşturduğu görüşünü mahkemede yargı mensuplarına aydınlatıcı ve öğretici bir biçimde yansıtmak gibi görevleri yerine getirmektedir (Pazarçeviren 2005, 9). Uygulamada, Türkiye’de özellikle muhasebe konusunda uzman kişiler tarafından “bilirkişilik” olarak bilinen uygulama yaygın olarak gerçekleştirilmektedir.

2.3.Hile Denetçiliği veya Araştırmacı Muhasebecilik (İdari Destek)

Adli muhasebe çalışmalarının büyük bir bölümünü kapsayan ve mesleğin en temel konusunu oluşturan hile ve yolsuzluk araştırmaları, soruşturmalara ilişkin olarak ya da işletmelerin hile ve yolsuzluklara karşı önlem almalarının sağlanması amacıyla gerçekleştirilmektedir. Adli muhasebecilik mesleğinin bu uygulama alanında adli muhasebeci finansal bilginin detaylı bir şekilde doğruluğunu belgelerle birlikte kim,

ne, neden, ne zaman, nasıl ve niçin gibi sorular ile açıklığa kavuşturmaya çalışmaktadır (Toraman ve diğerleri 2009, 39). Adli muhasebecilerin yargı sürecindeki hile ve yolsuzluk suçlarına ilişkin yargı mensuplarına yardımcı olabilecekleri konular aşağıdaki gibi sıralanabilmektedir (Çabuk ve Yücel 2012a, 34; Keleş ve Keleş 2014, 64):

- Şüpheli duyulan hileli işlemleri kanıtlarıyla birlikte ortaya çıkarmak,
- Mevcut durumun analizi ve yapılacaklara ilişkin önerilerin düzenlenmesi,
- Aktiflerin korunması ve iyileştirilmesinde destek sağlanması,
- Diğer uzmanlarla (özel müfettişler, adli doküman uzmanları, danışman mühendisler) işbirliği yapılması ve bunların koordinasyonunun sağlanması,
- Adli kovuşturma ya da hukuki dava yoluyla aktiflerin tahsili işlemine yardımcı olunması.

Sözü edilen konularda yargı mensuplarına destek sağlayabilmek için muhasebe bilgisine ek olarak istatistik, hukuk, bilgisayar teknolojileri gibi pek çok farklı alanda bilgi sahibi olmaları gereken adli muhasebecilerin, bu bilgilerini araştırma ve analiz yetenekleriyle birleştirebilmeleri sonucu hem bir denetçi hem de dedektif gibi çalışmaları gerekmektedir (Çabuk ve Yücel 2012a, 34). Çünkü, hile ve yolsuzlukların ortaya çıkarılabilmesi için hem bir denetçi gibi ayrıntılı inceleme ve araştırmalar yapılması hem de bir dedektif hassaslığında yapılan gözlemler sonucunda küçük detaylardan bile bir kanaate ulaşabilme yeteneğine sahip olunması gerekir. Hile ve yolsuzluk araştırmaları uygulaması, geçmişte ortaya çıkan hile ve yolsuzlukların ortaya çıkarılmasına yönelik olabileceği gibi gelecekte ortaya çıkması muhtemel hile ve yolsuzluk oranının azalmasını ve hatta önlenmesini sağlayabilmektedir.

3.LİTERATÜR İNCELEMESİ

Muhasebe meslek mensuplarının, adli muhasebe alanında gerekli eğitimleri alarak adli muhasebeci olarak çalışabilme potansiyeline sahip olmaları nedeniyle adli muhasebecilik mesleği hakkında bilgi sahibi olmaları ve mesleğe ilişkin farkındalıkları önem taşımaktadır. Literatüre bakıldığında muhasebe meslek mensuplarının adli muhasebe konusuna bakış açılarını ve konu hakkındaki görüşlerini tespit etmek amacıyla yapılan çalışmaların az sayıda olduğu görülmektedir. Adli

muhasebecilik mesleğine ilişkin muhasebe meslek mensupları üzerine yapılan çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

Ciğer ve Topsakal (2015) adli muhasebe eğitiminin faydalarını ve engelleyicilerini ortaya çıkarmak amacıyla Antalya ilindeki 257 muhasebe meslek mensubu ve 357 avukata anket uygulamışlardır. Çalışmanın sonuçlarına göre, muhasebe meslek mensupları üniversite eğitiminde yolsuzluk, sahtekârlık ve dolandırıcılık konularında kendilerinden destek alınması ve üniversitelerde adli muhasebe eğitimi verilen programlar açılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Akın ve Onat (2015) yaptıkları çalışmada, Batı Akdeniz bölgesinde faaliyet gösteren 92 muhasebe meslek mensubuna uyguladıkları anket ile muhasebe meslek mensuplarının adli muhasebecilik mesleğine bakış açıları ve farkındalıklarını değerlendirmişlerdir. Çalışmada, adli muhasebecilik mesleğine farkındalık boyutlarının cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık gösterdiği, bayanların farkındalık düzeylerinin daha yüksek ve meslek mensuplarının yaşları ile adli muhasebecilik mesleğinin ülkemizdeki gelişimi ile ilgili düşünce boyutu ve farkındalık boyutunda anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Çankaya ve diğerleri (2014) tarafından yapılan bir başka çalışmada ise adli muhasebenin bir uygulama alanı olan uzman tanıklığın, adalet sisteminin sorunlarına çare olup olmayacağına ortaya konulması amacıyla 495 muhasebe meslek mensubu ve 60 yargı mensubu üzerinde anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, ülkemizde sertifikalı bilirkişi olarak görev yapacak uzman tanıklara ihtiyaç duyulduğu ancak muhasebe meslek mensuplarının şu an için gerekli uzman tanıklık yeterliliğine sahip olmadığı tespit edilmiştir.

Çabuk ve Yücel (2012a) adli muhasebecilik mesleğinin Türkiye'deki mevcut durumunun, denetim mesleğinin ülkemizdeki uygulayıcılarının görüşleriyle tespit edilmesi ve mesleğin ülkemizdeki geleceğine yönelik değerlendirmelerin yapılmasını sağlamak amacıyla yaptıkları çalışmada 36 adet Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetimle Yetkili Kuruluş (SPBDYK) üzerinde anket uygulamışlardır. Anket sonuçlarına göre katılımcıların yaklaşık %80'lik bölümünün adli muhasebecilik mesleğine ülkemizde büyük bir ihtiyacın olduğunu düşündükleri belirlenmiştir.

Çabuk ve Yücel (2012b) Türkiye’de adli muhasebecilik mesleğine duyulan ihtiyacın denetim mesleğinin ülkemizdeki uygulayıcılarının görüşleriyle tespit edilmesi ve mesleğin ülkemizdeki gelişme potansiyeline yönelik değerlendirmelerin yapılmasını sağlamak amacıyla yaptıkları çalışmada 36 adet SPBDYK ve 84 adet Yeminli Mali Müşavir (YMM) üzerinde anket uygulamışlardır. Anket sonuçlarına göre her iki meslek grubunun da adli muhasebe hizmetlerine en çok ihtiyaç duydukları konular, hile ve yolsuzlukların tespit edilmesi ve engellenmesi olarak tespit edilmiştir.

2017/1

94

4.ARAŞTIRMANIN METHODOLOJİSİ

4.1.Amaç

Araştırmanın amacı, muhasebe mesleğinin yeni bir dalı olarak ülkemizde çok eski bir geçmişe sahip olmayan adli muhasebecilik mesleği hakkında muhasebe meslek mensuplarının farkındalık düzeylerinin araştırılmasıdır. Bu bağlamda, Mersin’de faaliyet gösteren meslek mensuplarının adli muhasebecilik mesleğine yönelik görüşleri değerlendirilerek adli muhasebeci olarak çalışma potansiyellerinin ölçülmesi hedeflenmiştir.

4.2.Yöntem ve Kapsam

Araştırma verilerinin toplanması için birincil kaynaktan veri toplama tekniği olarak kullanılan anket uygulanmıştır. Anketin birinci bölümünde demografik özellikler ikinci bölümde adli muhasebe mesleği ile ilgili ifadeler yer verilmiştir.

Adli muhasebe mesleğine ilişkin olarak ankette yer alan ifadeler, Çabuk ve Yücel (2012a, 2012b), Coşkun (2013) ve Akal (2014) tarafından yapılan çalışmalardan uyarlanarak hazırlanmıştır.

Araştırmanın ana kütesini Mersin il merkezinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları oluşturmaktadır. Mersin Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası’na kayıtlı ve aktif çalışan muhasebe meslek mensubu sayısı 936 ve Adana Yeminli Mali Müşavirler Odası’na kayıtlı olarak Mersin merkez ilçesinde faaliyet gösteren meslek mensubu sayısı 30’dur. Ana kütenin 966 olduğu bir araştırmada minimum örneklem sayısının %95 güven seviyesinde 290 olması gerekmektedir.

Çalışmada 304 meslek mensubuna anket uygulanmış ve bu sayının ana kütleyle oranı %31,47 olarak hesaplanmıştır. Araştırmada kullanılan anket formu 5’li Likert ölçeğine göre hazırlanmış ve sonuçlar *SPSS 18 İstatistik Programı* ile analiz edilmiştir. Verilerin dağılımını belirlemek için frekans analizi, ifadelerin analiz edilmesinde Anova testi kullanılmıştır. Farklılık bulunan değişkenler arasındaki farklılığın kaynağını bulmak için Post Hoc Scheffe testi uygulanmıştır.

Ankette kullanılan ifadelerin güvenilirliğini ölçmek için yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach’s Alpha değeri 0,940 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değer uygulanan anketin güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

4.3.Bulgular

Ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının demografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Demografik Değişkenlere İlişkin Bulgular

Cinsiyet	N	%	Medeni Durum	N	%
Kadın	86	28,3	Bekar	72	23,7
Erkek	218	71,7	Evli	232	76,3
Yaş	N	%	Eğitim Düzeyi	N	%
26-30	24	7,9	Lise	10	3,3
31-35	50	16,4	Ön Lisans	27	8,9
36-40	53	17,5	Lisans	215	70,7
41-45	52	17,1	Yüksek Lisans	47	15,5
46-50	35	11,5	Doktora	5	1,6
51+	90	29,6			
Unvan	N	%	Çalışma Şekli	N	%
SM	15	4,9	Bağımlı	61	20,1
SMMM	272	89,5	Bağımsız	243	79,9
YMM	17	5,6			
Mesleki Deneyim	N	%	Gelir Düzeyi	N	%
1-5 yıl	47	15,5	3.000 TL’den az	69	22,7
6-10 yıl	50	16,4	3.001-5.000 TL	97	31,9
11-15 yıl	44	14,5	5.001-7.000 TL	51	16,8
16-20 yıl	35	11,5	7.000 TL +	87	28,6
21 +	128	42,1			

Araştırmada kullanılan anket formunu cevaplayan meslek mensuplarının demografik özellikleri incelendiğinde; % 28,3'ünün (86 kişi) bayan, %71,7'sinin (218 kişi) erkek olduğu belirlenmiştir. Yaş grupları arasında 51 ve üzeri yaşta olanların (90 kişi) oranının %29,6 olduğu, eğitim düzeyi açısından lisans mezunlarının (215 kişi) oranının %70,7 olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan meslek mensupları unvan açısından incelendiğinde %89,5'inin (272 kişi) Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM), %5,6'sının (17 kişi) Yeminli Mali Müşavir (YMM) ve %4,9'unun (15 kişi) Serbest Muhasebeci (SM) unvanına sahip oldukları belirlenmiştir.

SM unvanı 3568 sayılı meslek kanununda 26 Temmuz 2008 tarihinde yapılan değişiklik ile kaldırılmış ve SM'lere Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) tarafından verilen mesleki uyum eğitimine katılarak bu eğitimi tamamladıkları tarihten itibaren beş yıl içinde yapılacak özel serbest muhasebeci mali müşavirlik sınavlarına beş kez girme hakkı tanınmıştır. Söz konusu sınavlarda başarılı olamayanlar veya sınava katılmayanların ise sadece SM unvanı ile çalışmalarına izin verilmiştir. Tablo 1'de görüldüğü gibi Mersin'de SM unvanıyla faaliyet gösteren 15 meslek mensubu bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının %79,9'u (243 kişi) bağımsız olarak faaliyette bulunurken, %20,1'i (61 kişi) bağımlı olarak faaliyette bulunmaktadır. Mesleki deneyim açısından ise %42,1'inin (128 kişi) 21 yıl ve üzeri deneyime sahip oldukları belirlenmiştir.

Muhasebe meslek mensuplarının ankette yer alan ifadelere verdikleri cevapların ortalamaları Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Adli Muhasebe Farkındalığını Belirlemeye İlişkin İfadelere Verilen Cevapların Ortalamaları

Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebe Farkındalığını Belirlemeye İlişkin İfadeler	N	Ort.	Std. Sapma
"Adli muhasebe" kavramını duydum.	304	3,999	1,5535
Adli Muhasebe mesleği hakkında yeterli bilgiye sahibim.	304	2,735	1,3438
Adli Muhasebe konusuyla ilgili panel, seminer vb. katıldım.	304	2,345	1,4504
Ülkemizde Adli Muhasebe mesleğine ihtiyaç	304	3,705	1,3512

Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebe Farkındalıkları: Mersin İlinde Bir Araştırma

duyulmaktadır.			
Ülkemizde Adli Muhasebe mesleğine ilişkin yasal düzenlemeler yetersizdir.	304	3,634	1,3522
Adli Muhasebecilik mesleği 3568 sayılı meslek kanunu ile düzenlenmelidir.	304	3,979	1,2210
Adli Muhasebecilik mesleğinin gelişime açık ve önemli bir alan olduğunu düşünüyorum.	304	3,838	1,2394
Adli Muhasebecilik, muhasebe mesleğine yeni bir boyut ve saygınlık kazandıracaktır.	304	3,832	1,2760
Adli Muhasebecilik, muhasebe meslek mensuplarının yeni iş fırsatları ve ek gelir elde etmelerini sağlayacaktır.	304	3,825	1,2577
Adli bir davada bilirkişi görevi yaptım.	304	2,483	1,6226
Adli Muhasebecilik, muhasebe, denetim ve hukuk arasında önemli bir role sahiptir.	304	3,750	1,3274
Adli Muhasebe bilinci, hile oranının azalmasına neden olacaktır	304	3,807	1,2961
Adli Muhasebe mesleği, aklama suçu ile mücadelede önemli bir işleve sahiptir.	304	3,781	1,2633
Adli Muhasebecilik mesleği ilgili davaların karara bağlanmasını kolaylaştıracaktır.	304	3,935	1,2251
İlgili kuruluşların verecekleri eğitim ve seminerlerle bu mesleğe farkındalık yaratılabilecektir.	304	3,906	1,2177
Adli Muhasebe uzmanlığı için TESMER eğitim programları oluşturmalıdır.	304	3,888	1,2931
“Adli Muhasebe Uzmanı” unvanına sahip olabilmek için bir bağımsız denetim firmasında staj zorunluluğu getirilmelidir.	304	3,320	1,4368
“Adli Muhasebe Uzmanı” unvanı TÜRMOB tarafından sınav ile verilmelidir.	304	3,574	1,3509
Adli Muhasebe mesleğine yönelik lisansüstü programlar açılmalıdır.	304	3,711	1,2886
İleride “Adli Muhasebe Uzmanı” Sertifikası almayı istiyorum.	304	3,587	1,3945

Tablo 2 incelendiğinde “Adli Muhasebe kavramını duydum” ifadesinin en yüksek ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir. “Adli Muhasebe mesleği hakkında yeterli bilgiye sahibim” ifadesine meslek mensuplarının katılma oranı ortalamanın altındadır. Bu durumda meslek mensuplarının adli muhasebe kavramını duydukları ancak konu hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları söylenebilmektedir. Muhasebe meslek mensuplarının “Adli Muhasebecilik mesleği 3568 sayılı meslek kanunu ile düzenlenmelidir”, “Adli Muhasebecilik mesleği ilgili davaların karara bağlanmasını kolaylaştırıcaktır” ve “İlgili kuruluşların verecekleri eğitim ve seminerlerle bu mesleğe farkındalık yaratılabilecektir” ifadelerine büyük ölçüde katıldıkları belirlenmiştir.

Ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının cinsiyetleri ile adli muhasebe farkındalığına ilişkin ifadelerle verdikleri cevaplar arasında farklılık görülen ifadeler Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Meslek Mensuplarının Cinsiyetleri ile Adli Muhasebe Farkındalığı Arasındaki Farklılık

Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebe Farkındalığını Belirlemeye İlişkin İfadeler	Kadın n=86	Erkek n=218	ANOVA	
	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	F	Sig
Adli Muhasebecilik mesleğinin gelişime açık ve önemli bir alan olduğunu düşünüyorum.	2,10 (1,52)	2,64 (1,64)	6,501	,011
İleride “Adli Muhasebe Uzmanı” Sertifikası almayı istiyorum.	3,95 (1,26)	3,29 (1,42)	3,965	,047

Meslek mensuplarının cinsiyetleri ile adli muhasebe farkındalığını belirlemeye ilişkin ifadelerle verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını test etmek için yapılan Anova sonuçlarına göre, Tablo 3’te verilen ifadelerde %5 anlamlılık düzeyinde farklılık olduğu tespit edilmiştir. “Adli Muhasebecilik mesleğinin gelişime açık ve önemli bir alan olduğunu düşünüyorum” ifadesine erkeklerin kadınlara göre daha fazla katıldıkları, “İleride Adli Muhasebe Uzmanı Sertifikası almayı istiyorum” ifadesine ise kadınların erkeklere oranla daha fazla katıldıkları belirlenmiştir.

Tablo 4’te muhasebe meslek mensuplarının medeni durumları ile adli muhasebe farkındalığına ilişkin ifadelere verdikleri cevaplara göre, aralarında farklılık bulunan ifadeler yer almaktadır.

Tablo 4. Meslek Mensuplarının Medeni Durumları ile Adli Muhasebe Farkındalığı Arasındaki Farklılık

Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebe Farkındalığını Belirlemeye İlişkin Yargılar	Bekar n=72	Evli n=232	ANOVA	
	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	F	Sig
Adli Muhasebe uzmanlığı için TESMER eğitim programları oluşturmalıdır.	3,62 (1,38)	3,99 (1,25)	4,162	,042
Adli Muhasebe Uzmanı” unvanı TÜRMOB tarafından sınav ile verilmelidir.	3,30 (1,43)	3,68 (1,31)	4,316	,039

Meslek mensuplarının medeni durumları ile adli muhasebe farkındalığını belirlemeye ilişkin ifadelere verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını test etmek için yapılan Anova sonuçlarına göre, Tablo 4’te verilen ifadelerde %5 anlamlılık düzeyinde farklılık olduğu tespit edilmiştir. “Adli Muhasebe uzmanlığı için TESMER eğitim programları oluşturmalıdır” ifadesine ve “Adli Muhasebe Uzmanı unvanı TÜRMOB tarafından sınav ile verilmelidir” ifadesine, evli olanların bekarlara göre daha fazla katıldıkları belirlenmiştir.

Tablo 5’te muhasebe meslek mensuplarının yaş grupları ile adli muhasebe farkındalığına ilişkin ifadelere verdikleri cevaplara göre, aralarında farklılık bulunan ifadeler yer almaktadır.

Tablo 5. Meslek Mensuplarının Yaşları ile Adli Muhasebe Farkındalığı Arasındaki Farklılık

Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebe Farkındalığını Belirlemeye İlişkin Yargılar	26-30 n=24	31-35 n=50	36-40 n=53	41-45 n=52	46-50 n=35	51+ n=90	ANOVA	
	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	F	Sig

Adli Muhasebecilik, muhasebe meslek mensuplarının yeni iş fırsatları ve ek gelir elde etmelerini sağlayacaktır.	3,50 (1,28)	3,97 (1,07)	3,64 (1,17)	3,57 (1,47)	3,19 (1,53)	2,92 (1,56)	2,055	,041
---	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	-------	------

2017/1
100

Meslek mensuplarının yaşları ile adli muhasebe farkındalığını belirlemeye ilişkin ifadelerle verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını test etmek için yapılan Anova testi sonuçlarına göre, Tablo 5’te verilen ifadede %5 anlamlılık düzeyinde farklılık olduğu tespit edilmiştir. “Adli Muhasebecilik, muhasebe meslek mensuplarının yeni iş fırsatları ve ek gelir elde etmelerini sağlayacaktır” ifadesine verilen cevaplardaki farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan Post Hoc Scheffe testi sonuçlarına göre farklılığın 31-35 yaş aralığındaki meslek mensupları ile 51 ve üzeri yaşta bulunan meslek mensuplarının görüşlerinden kaynaklandığı belirlenmiştir. 31-35 yaş aralığında bulunan meslek mensuplarının ifadeye katılım oranları yüksek, 51 yaş ve üzerinde olanların katılım oranlarının düşük olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6’da muhasebe meslek mensuplarının eğitim düzeyleri ile adli muhasebe farkındalığına ilişkin ifadelerle verdikleri cevaplar arasında farklılık görülen ifadeler yer almaktadır.

Tablo 6. Meslek Mensuplarının Eğitim Düzeyleri ile Adli Muhasebe Farkındalığı Arasındaki Farklılık

Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebe Farkındalığını Belirlemeye İlişkin Yargılar	Lise n=10	Ön Lisans n=27	Lisans n=215	Y.Lisans n=47	Doktora n=5	ANOVA	
	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	F	Sig
Adli Muhasebecilik, muhasebe mesleğine yeni bir boyut ve saygınlık kazandıracaktır.	4,12 (1,35)	4,25 (0,90)	3,68 (1,37)	4,39 (0,80)	3,80 (0,83)	3,244	,013

Adli Muhasebecilik mesleği, muhasebe, denetim ve hukuk arasında önemli bir role sahiptir.	3,71 (1,57)	3,91 (1,31)	3,40 (1,37)	4,24 (0,96)	4,20 (0,84)	2,739	,029
---	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	-------	------

Meslek mensuplarının eğitim düzeyleri ile adli muhasebe farkındalığını belirlemeye yönelik ifadelerle verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını test etmek için yapılan Anova testi sonuçlarına bakıldığında, Tablo 6’da verilen ifadelerde %5 anlamlılık düzeyinde farklılık olduğu tespit edilmiştir. “Adli Muhasebecilik, muhasebe mesleğine yeni bir boyut ve saygınlık kazandıracaktır” ifadesi ile “Adli Muhasebecilik mesleği, muhasebe, denetim ve hukuk arasında önemli bir role sahiptir” ifadesine verilen cevaplardaki farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan Post Hoc Scheffe testi sonuçlarına göre farklılığın her iki ifade de lisans mezunları ile yüksek lisans mezunlarının görüşlerinden kaynaklandığı belirlenmiştir. Buna göre yüksek lisans mezunlarının ifadelerle katılım oranlarının lisans mezunlarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 7’de muhasebe meslek mensuplarının unvanları ile adli muhasebe farkındalığına ilişkin ifadelerle verdikleri cevaplara göre, aralarında farklılık bulunan ifadeler yer almaktadır.

Tablo 7. Meslek Mensuplarının Unvanları ile Adli Muhasebe Farkındalığı Arasındaki Farklılık

Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebe Farkındalığının Belirlemeye İlişkin Yargılar	SM n=15	SMMM n=272	YMM n=17	ANOVA	
	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	F	Sig
Adli Muhasebecilik, muhasebe meslek mensuplarının yeni iş fırsatları ve ek gelir elde etmelerini sağlayacaktır.	2,42 (1,28)	2,40 (1,60)	3,76 (1,67)	5,830	,003
Adli Muhasebe mesleğine yönelik lisansüstü programlar açılmalıdır.	3,93 (0,96)	3,65 (1,31)	4,52 (0,62)	4,059	,018

Meslek mensuplarının unvanları ile adli muhasebe farkındalığını belirlemeye yönelik ifadelerle verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farklılık bulunup

bulunmadığını test etmek için yapılan Anova testi sonuçları incelendiğinde, Tablo 7’de verilen ifadelerde %5 anlamlılık düzeyinde farklılık tespit edilmiştir. Farklılık bulunan “Adli Muhasebecilik, muhasebe meslek mensuplarının yeni iş fırsatları ve ek gelir elde etmelerini sağlayacaktır” ifadesi ile “Adli Muhasebe mesleğine yönelik lisansüstü programlar açılmalıdır” ifadesine verilen cevaplardaki farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti amacıyla yapılan Post Hoc Scheffé testi sonuçlarına göre farklılığın her iki ifade de SMMM’ler ile YMM’lerin görüşlerinden kaynaklandığı belirlenmiştir.

Muhasebe meslek mensuplarının mesleki deneyimleri ile adli muhasebe farkındalığına ilişkin ifadelere verdikleri cevaplara göre, aralarında farklılık bulunan ifadeler Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8. Meslek Mensuplarının Mesleki Deneyimleri ile Adli Muhasebe Farkındalığı Arasındaki Farklılık

Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebe Farkındalığını Belirlemeye İlişkin Yargılar	1-5 n=47	6-10 n=50	11-15 n=44	16-20 n=35	21+ n=128	ANOVA	
	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	F	Sig
Adli Muhasebe mesleği hakkında yeterli bilgiye sahibim.	2,22 (1,29)	2,68 (1,23)	2,72 (1,40)	2,57 (1,19)	2,99 (1,38)	2,965	,020
“Adli Muhasebe Uzmanı” unvanına sahip olabilmek için bir bağımsız denetim firmasında staj zorunluluğu getirilmelidir.	3,26 (1,35)	3,02 (1,44)	3,87 (1,27)	3,24 (1,53)	3,36 (1,46)	2,508	,042
“Adli Muhasebe Uzmanı” unvanı TÜRMOB tarafından sınav ile verilmelidir.	3,22 (1,24)	3,40 (1,27)	4,09 (1,17)	3,42 (1,50)	3,67 (1,38)	2,924	,021
İleride “Adli Muhasebe Uzmanı” Sertifikası almayı istiyorum.	3,63 (1,12)	3,77 (1,19)	4,20 (1,02)	3,63 (1,49)	3,28 (1,56)	3,911	,004

Meslek mensuplarının adli muhasebe farkındalığını belirlemeye yönelik ifadelere verdikleri cevaplar ile mesleki deneyimleri arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek için yapılan Anova testi sonuçlarına göre, Tablo 8’de verilen ifadelerde %5 anlamlılık düzeyinde farklılık olduğu tespit edilmiştir. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan Post Hoc Scheffe testi sonuçlarına göre; “Adli Muhasebe mesleği hakkında yeterli bilgiye sahibiyim” ifadesinde görülen farklılığın 1-5 yıl arasında deneyime sahip meslek mensupları ile 21 yıl ve üzeri deneyime sahip olanlar arasında olduğu tespit edilmiştir. “Adli Muhasebe Uzmanı unvanına sahip olabilmek için bir bağımsız denetim firmasında staj zorunluluğu getirilmelidir” ifadesinde görülen farklılığın 6-10 yıl arasında deneyime sahip olanlar ile 11-15 yıl arası deneyime sahip meslek mensupları arasında olduğu tespit edilmiştir. “Adli Muhasebe Uzmanı unvanı TÜRMOB tarafından sınav ile verilmelidir” ifadesindeki farklılığın deneyimi 1-5 yıl arasında olan meslek mensupları ile deneyimi 11-15 yıl aralığında olanlar arasında olduğu, “İleride Adli Muhasebe Uzmanı Sertifikası almayı istiyorum” ifadesinde görülen farklılığın ise 11-15 yıl arasında deneyime sahip meslek mensupları ile 21 yıl ve üzeri deneyime sahip olanlar arasında olduğu tespit edilmiştir.

Muhasebe meslek mensuplarının gelir düzeyleri ile adli muhasebe farkındalığına ilişkin ifadelerle verdikleri cevaplara göre, aralarında farklılık bulunan ifadeler Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9. Meslek Mensuplarının Gelir Düzeyleri ile Adli Muhasebe Farkındalığı Arasındaki Farklılık

Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebe Farkındalığını Belirlemeye İlişkin Yargılar	3000’den az n=69	3001-5000 n=97	5001-7000 n=51	7001+ n=87	ANOVA	
	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	\bar{x} (S)	F	Sig
Adli Muhasebe mesleği hakkında yeterli bilgiye sahibim.	2,47 (1,32)	2,66 (1,26)	2,74 (1,41)	3,11 (1,33)	2,82 3	,039
“Adli Muhasebe	3,16	3,77	3,59	3,58	2,78	,041

Uzmanı” unvanı TÜRMOB tarafından sınav ile verilmelidir.	(1,37)	(1,20)	(1,47)	(1,40)	7	
İleride “Adli Muhasebe Uzmanı” Sertifikası almayı istiyorum.	3,62 (1,34)	3,93 (1,18)	3,38 (1,52)	3,30 (1,54)	3,28 4	,021

Meslek mensuplarının gelir düzeyleri ile adli muhasebe farkındalığını belirlemeye yönelik ifadelerle verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek için yapılan Anova testi sonuçlarına göre, Tablo 9’de verilen ifadelerde %5 anlamlılık düzeyinde farklılıklar tespit edilmiştir. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan Post Hoc Scheffe testi sonuçlarına göre; “Adli Muhasebe mesleği hakkında yeterli bilgiye sahibim” ifadesinde görülen farklılığın 3.000 TL’den az gelire sahip meslek mensupları ile 7.001 TL ve üzeri gelire sahip olanlar arasında olduğu tespit edilmiştir. “Adli Muhasebe Uzmanı unvanı TÜRMOB tarafından sınav ile verilmelidir” ifadesindeki farklılığın gelir düzeyi 3.000 TL’den az olanlar ile gelir düzeyi 3.001-5.000 TL olanlar arasında olduğu tespit edilmiştir. “İleride Adli Muhasebe Uzmanı Sertifikası almayı istiyorum” ifadesinde görülen farklılığın ise gelir düzeyi 3.001-5.000 TL olan meslek mensupları ile 7.001 TL ve üzeri gelire sahip olanlar arasında olduğu tespit edilmiştir.

5.SONUÇ

Mersin’de faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının adli muhasebe ve adli muhasebecilik mesleği hakkındaki görüşlerinin ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada, 304 meslek mensubuna anket uygulanmıştır. Ankette meslek mensuplarının adli muhasebe kavramını duydukları ancak yeteri kadar bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir.

Muhasebe meslek mensuplarının demografik özellikleri ile ankette verilen bazı ifadelerle katılma dereceleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. “Adli Muhasebecilik, muhasebe meslek mensuplarının yeni iş fırsatları ve ek gelir elde etmelerini sağlayacaktır” ifadesine 31-35 yaş aralığındaki meslek mensupları büyük ölçüde katılırken 51 ve üzeri yaşta bulunan meslek mensuplarının bu ifadeye

katılım oranları daha düşük bulunmuştur. Bu durum 51 ve üzeri yaştaki meslek mensuplarının mesleki doygunluk düzeylerinin 31-35 yaş aralığındakilere göre daha yüksek olmasıyla açıklanabilir.

“Adli Muhasebecilik, muhasebe mesleğine yeni bir boyut ve saygınlık kazandıracaktır” ifadesi ile “Adli Muhasebecilik mesleği, muhasebe, denetim ve hukuk arasında önemli bir role sahiptir” ifadesinde lisans mezunları ile yüksek lisans mezunlarının görüşleri arasında farklılık olduğu belirlenmiştir. Lisans mezunlarının ilgili ifadelere katılım oranları, yüksek lisans mezunlarına oranla daha düşüktür.

Meslek mensuplarının unvanları ile adli muhasebe farkındalıkları arasında farklılık olup olmadığını belirlemeye yönelik ifadelere verdikleri cevaplar arasında “Adli Muhasebecilik, muhasebe meslek mensuplarının yeni iş fırsatları ve ek gelir elde etmelerini sağlayacaktır” ifadesi ile “Adli Muhasebe mesleğine yönelik lisansüstü programlar açılmalıdır” ifadesine verilen cevaplar arasında SMMM’ler ile YMM’lerin görüşleri arasında farklılık olduğu belirlenmiştir. YMM’lerin ilgili ifadeye SMMM’lere oranla daha yüksek oranda katıldıkları tespit edilmiştir.

Meslek mensuplarının mesleki deneyimleri ile bazı ifadelere katılma dereceleri arasında farklılık olduğu tespit edilmiştir “Adli Muhasebe mesleği hakkında yeterli bilgiye sahibiyim”, ifadesine 1-5 yıl deneyime sahip olanların katılım oranı en düşük iken 21 yıl ve üzeri deneyime sahip olanların katılım oranının en yüksek olduğu tespit edilmiştir. “Adli Muhasebe Uzmanı unvanına sahip olabilmek için bir bağımsız denetim firmasında staj zorunluluğu getirilmelidir”, ifadesine katılım oranı en düşük olanlar 6-10 yıl arası deneyime sahip meslek mensuplarıdır. “Adli Muhasebe Uzmanı unvanı TÜRMOB tarafından sınav ile verilmelidir” ifadesine katılım oranı en düşük olanlar 1-5 yıl arası deneyime sahip meslek mensuplarıdır. “İleride Adli Muhasebe Uzmanı Sertifikası almayı istiyorum” ifadesine katılım oranı en düşük olanlar 21 yıl ve üzeri deneyime sahip meslek mensuplarıdır. Bu ifadelere en yüksek oranda katılanlar 11-15 yıl arası deneyime sahip meslek mensuplarıdır.

Meslek mensupları arasında “Adli Muhasebe mesleği hakkında yeterli bilgiye sahibim” ifadesine geliri 3.000 TL’den az olanların katılım oranı en düşük iken; gelir düzeyi 7.001 TL ve üzeri olanlar daha yüksek oranda katılmaktadırlar. “Adli Muhasebe Uzmanı unvanı TÜRMOB tarafından sınav ile verilmelidir” ifadesine geliri 3.000 TL’den az olanların katılım oranı en düşük iken; gelir düzeyi 3.001-5.000

TL arasında olanlar daha yüksek oranda katılmaktadırlar. “İleride Adli Muhasebe Uzmanı Sertifikası almayı istiyorum” ifadesine gelir düzeyi 7.001 TL ve üzeri olanlar en düşük katılım oranına sahip iken; gelir düzeyi 3.001-5.000 TL olan meslek mensuplarının en yüksek katılım oranına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına meslek mensuplarının adli muhasebeci olarak çalışma potansiyelleri açısından bakıldığında 31-35 yaş aralığında bulunan meslek mensuplarının 51 yaş ve üzerinde olanlara göre ve düşük gelir düzeyinde bulunanların yüksek gelir düzeyindekilere göre daha istekli oldukları tespit edilmiştir. Bu sonuç, 31-35 yaş aralığındaki meslek mensuplarının yeni alanlarda kendilerini daha çok geliştirmeye istekli oldukları ve gelir düzeyi düşük olan meslek mensuplarının ise daha yüksek gelir sağlama isteği nedeniyle adli muhasebeci olarak çalışmayı düşündükleri şeklinde yorumlanabilmektedir.

Muhasebe meslek mensuplarının adli muhasebe konusunda yeteri kadar bilgi sahibi olmamalarının nedenleri arasında, iş yüklerinin fazla olması ve mesleki gelişmeleri takip etmeye çok fazla zaman ayıramamaları sayılabilmektedir. Ayrıca ülkemizde adli muhasebe alanında akademik çalışmalar olmasına rağmen, uygulama alanında eksikliklerin olması bir başka neden olarak ifade edilebilmektedir. Adli muhasebecilik mesleğinin uygulanma aşamasından önce kurs, seminer vb. araçlarla ilgili tarafların bilgilendirilmesi, gerekli farkındalığın oluşmasına zemin hazırlayabilecektir.

KAYNAKÇA

- Akal, C. 2014. Adli Muhasebe ve Adli Muhasebecilik Mesleğinin Ne Olduğu, Denetim Sektöründe Farkındalığı ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler Üzerine Bir Değerlendirme, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Akın, O. ve O. K. Onat. 2015. “Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebecilik Kavramına Bakış Açılarının İncelenmesi”, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, 8(1).
- Aksu, İ., A. Uğur ve Y.C. Çukacı. 2008. “Adli Muhasebe ve Adli Muhasebecilik Mesleğinin Bir Kolu Olarak Bilirkişilik”, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 9.

Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebe Farkındalıkları: Mersin İlinde Bir Araştırma

- Akyel, N. 2008. “Muhasebeciliğin Özel Bir Alanı: Adli Muhasebecilik, Türk Dünyasında Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, 6. Uluslararası Türk Dünyası Kongresi, 25-28 Mayıs, Calalabat/Kırgızistan.
- Akyel, N. 2012. “Forensic Accounting Training: A Proposal For Turkey”, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 55.
- Bozkurt, N. 2000. “Muhasebe Ve Denetim Mesleğinde Yeni Bir Alan: Adli Muhasebecilik”, *Yaklaşım Dergisi*, 8(94).
- Çiğer, A. ve Y. Topsakal. 2015. “Adli Muhasebecilik Mesleğine Genel Bakış: Adli Muhasebe Eğitiminin Faydaları ve Engelleyicileri”, *Akdeniz İİBF Dergisi*, 31.
- Coşkun, A. 2013. Adli Muhasebede Farkındalık: Türkiye’deki Bağımsız Denetim Şirketleri Üzerine Bir Araştırma, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Çabuk, A. ve E. Yücel. 2012a. “Adli Muhasebecilik Mesleği ve Türkiye’de Uygulanabilirliğine Yönelik Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 54, Nisan.
- Çabuk, A. ve E. Yücel. 2012b. “Adli Muhasebecilik Mesleğinin Türkiye Gelişme Potansiyeline Yönelik Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 56, Ekim.
- Çankaya, F., E. Dinç ve Y. Çoban. 2014. “Adli Muhasebede Uzman Tanıklık Mesleği: Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma”, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 23, - Doi: <http://dx.doi.org/10.11611/JMER> 286
- Dhar, P. ve A. Sarkar. 2010. “Forensic Accounting: An Accountant’s Vision” *Vidyasagar University Journal of Commerce*, 15 (March).
- Karacan, S. 2012. “Hukuk İle Muhasebenin Kesişme Noktası: Adli Muhasebe”, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 4(8).
- Keleş, D. ve Ü. Keleş. 2014. “Adli Muhasebecilik Mesleği ve Türkiye’deki Uygulamaları”, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, 9, Ocak.
- Mitric, M., A. Stankovic and A. Lakicevic. 2012. Forensic Accounting- the Missing Link in Education and Practice, *Journal for Theory and Practice Management*, 65.
- Özkul, F.U. ve P. Pektekin. 2009. “Muhasebe Yolsuzluklarının Tespitinde Adli Muhasebecinin Rolü ve Veri Madenciliği Tekniklerinin Kullanılması”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 4.

- Pazarçeviren, S.Y. 2005. "Adli Muhasebecilik Mesleği", ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2).
- Pehlivan, A. ve A. Dursun. 2012. "Türkiye'de Adli Muhasebe Eğitime Yönelik Bir Araştırma", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 26(2).
- Ramadhan, S. 2015. "Certified Accountants' Perceptions of Forensic Accounting Education: The Case of Bahrain", International Journal of Finance and Accounting, 4(2), DOI: 10.5923/j.ijfa.20150402.01
- Telpner, Z. ve M. Mostek. 2002. Expert Witnessing In Forensic Accounting: A Handbook For Lawyers and Accountants, CRC Press, Boca Raton, FL, USA.
- Toraman, C., H. Abdioğlu ve B. İşgüden. 2009. "Aklama Suçunun Önlenmesine Yönelik Çabalar: Adli Muhasebecilik Mesleği ve Uygulamaları", Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, 11(1).
- Uzay, Ş. 2004. "21. Yüzyılın Başında Muhasebe Mesleğini Etkileyen Gelişmeler ve Geleceğe Yönelik Değerlendirmeler", Mali Çözüm Dergisi, 67, Haziran.
- Uyar, G. F. Ü. 2015. "Adli Muhasebecilik Mesleği" ve Mesleğin Dünya'daki Gerekliliği: Worldcom Skandalı", SOBİDER Sosyal Bilimler Dergisi, 2(5).